

Ben ik het, Heere?

Ds. J. IJsselstein - Mattheüs 26:22

Liturgie:

Psalm 27:3,5

Lezen Mattheüs 26:17-25

Psalm 41:(1),4,5,6

Psalm 139:1

Psalm 35:1

Gemeente, de preek van vanmorgen is een voorbereidingspreek voor het te houden Heilig Avondmaal, zo de Heere wil en wij leven volgende week zondag. Soms zeggen mensen: 'Is dat eigenlijk wel nodig? Is het wel nodig om je iedere keer weer voor te bereiden? Al dat gezoek, al dat gegraaf in jezelf...'

Toch is het een Bijbelse opdracht. Bijzondere instellingen van de Heere vragen om een bijzondere voorbereiding.

Dat zien we al in het Oude Testament. Als de HEERE afdaald tot het volk Israël bij de berg Sinaï, dan zegt de HEERE tegen Mozes: *Ga tot het volk, en heilig hen heden en morgen, en dat zij hun klederen wassen, en bereid zijn tegen de derde dag; want op de derde dag zal de HEERE voor de ogen van al het volk afkomen, op den berg Sinaï* (Exodus 19:10-11; zie ook Jozua 3:5).

Gemeente, volgende week zondag zal de HEERE op een bijzondere wijze in ons midden zijn, met de tekenen van brood en wijn. *Heiligt u!*

En zegt Paulus in een Nieuwe Testament niet, in 2 Korinthe 13:5: *Onderzoekt uzelf, of u in het geloof bent, beproeft uzelf. Of kent u uzelf niet, dat Jezus Christus in u is? tenzij dat u enigszins verwerpelijk bent* (2 Korinthe 13:5).

En is de gelijkenis van de koninklijke bruiloft (Mattheüs 22:1-14) geen indringende aansporing tot een goede voorbereiding? Want wie zomaar binnendringt, wie zomaar aan tafel gaat zitten, zal te horen krijgen: Vriend! Hoe bent u hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan hebbend? (Mattheüs 22:12).

Ook het Schriftgedeelte dat wij vanmorgen met elkaar overdenken, bevat een dringende oproep tot zelfonderzoek, zoals wij dat zullen zien in onze tekst, die u kunt vinden in Mattheüs 26, daarvan de verzen 20 tot en met 25. Mattheüs 26:20-25, waarvan ik u samenvattend het 22^e vers nog een keer zal voorlezen. Daar staat het Woord des Heeren als volgt geschreven:

En zij, zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot Hem te zeggen: Ben ik het, Heere? (Mattheüs 26:22)

Het thema voor de voorbereidingspreek van vanmorgen is:

Een persoonlijke oproep tot zelfonderzoek.

We letten op twee zaken en maken daarna een toepassing.

Het gaat vanmorgen om: *Een persoonlijke oproep tot zelfonderzoek*. We letten op:

1. Het gesprek tussen Jezus en Zijn discipelen

2. Het gesprek tussen Jezus en Judas

En sluiten daarna af met een toepassing.

Als eerste dus:

1. Het gesprek tussen Jezus en Zijn discipelen

Het is donderdagavond. Alles staat klaar. Het Pascha is bereid (Mattheüs 26:18-19).

Het lam, het paaslam is geslacht, het is geroosterd, de bittere kruiden zijn klaargemaakt, brood en wijn, alles staat klaar.

We lezen in vers 20: *En als het avond geworden was, zat Hij aan met de twaalven.*

Ze zitten samen aan tafel. In de stilte van die donderdagavond. Alles is rustig en vredig.

Hoewel, het is in deze periode niet zonder dreiging of gevaar.

Het zijn indrukwekkende momenten, ieder jaar weer.

Maar... *Toen zij aten, zei Hij: voorwaar, Ik zeg u, dat een van u, mij zal verraden (21).*

Plotseling wordt die vredige stilte doorbroken, en ontstaat er grote verwarring.

Ze zijn geschokt, ze zijn verbaasd, ze zijn bedroefd. *Ik zeg u, dat een van u Mij zal verraden!*

Je zegt: ‘Wat naar, waarom zegt de Heere Jezus dit zo, midden in de groep? Waarom verstoort Hij zo de rust bij de paasmaaltijd? Als het maar één van de discipelen is en Hij weet *wie* het is, dan kan Hij het toch ook gewoon onder vier ogen zeggen tegen die ene, en de andere discipelen met rust laten?’

Hij zegt het tegen Zijn discipelen (hoewel er maar één verrader is), Hij zegt het *juist* tegen de andere elf discipelen, opdat... *zij zichzelf zouden onderzoeken.*

Hij weet, zo schrijft de bekende bijbeluitlegger Matthew Henry, *dat zelfonderzoek de beste oefening is voor mannen zoals deze*. Voor dit soort van mannen, die nog zo blind zijn in hemels wegen, die nog zo weinig zicht hebben op de noodzaak van de weg van Zijn lijden en sterven, en die ook in deze momenten nog steeds twisten over de vraag wie van hen de meeste zou zijn (Lukas 22:24).

Een oprecht discipel is heel erg gebaat bij het onderzoek van zijn eigen hart.

Het slaat, aan die rustige, vredige paastafel, in als een bom!

En zij, zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot Hem te zeggen: Ben ik het, Heere? (vers 22)

Gemeente, mag ik u allemaal, zonder enige uitzondering, dringend vragen om deze vraag nu vanmorgen en in de komende week aan uzelf te stellen: *Ben ik het, Heere?*

Diep in ons hart zijn we *niet* geneigd om dit soort van vragen te stellen. We zijn meer geneigd om antwoorden te geven en met wijzende vinger te zeggen: ‘*Hij* is het, *zij* is het!’ En daar was alle gelegenheid voor.

Eens even rondkijken...

Petrus, misschien is *hij* het wel. Had de Heere niet tegen hem gezegd: *Ga weg achter Mij, satanas?* (Mattheüs 16:23) Zou *hij* het misschien zijn?

Trouwens, die twee broers, Jakobus en Johannes, die hebben kort geleden gevraagd om een ereplaats naast de Heere Jezus in Zijn Koninkrijk, één aan Zijn rechterhand en één aan Zijn linkerhand. Zou één van hen het misschien zijn? (Mattheüs 20:21-22)

Maar let op de reactie van elf van de twaalf discipelen.

En zij, zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot Hem te zeggen: Ben ik het, Heere? (vers 22)

Ben *ik*(!), ben *ik*(!) het, Heere?

Letterlijk staat er eigenlijk: *Ik toch niet, Heere?*

Het is een vraag vol van verwarring, vol van verontrusting, een vraag vol bezorgdheid en bange vrees.

Iemand gaat U verraden?

O, zeker Herodes, zeker Kajafas of Annas...

Oh nee, U zei één van ons.

Zeker... (eens even kijken), zeker Petrus of Jakobus of eh..., ja, wie van de andere elf zou het eigenlijk niet kunnen zijn?

Zoals je in de week van voorbereiding om je heen kan kijken.

Zoals je op een avondmaalszondag naar de avondmaalgangers kunt kijken: *Hij...? Zij...?*

Maar de oprechte kinderen van God, de elf discipelen zijn *anders*. Ze zoeken de verrader veel dichterbij. Niet buiten de zaal, maar *in* de zaal. Niet in het hart van een ander, maar in hun *eigen* hart. Als ze zeggen: *Ik toch niet, Heere?*

Ze hebben in hun hart veel liefde tot hun Meester. Dat zullen ze niet ontkennen. Ze zeggen ook niet: *Ik ben het*. Nee, dat kan ook niet.

Maar toch zijn ze eerlijk. Want ze hebben kennis van hun eigen, bedrieglijke hart.

Ze weten uit ervaring, bevindelijk, wat Jeremia ooit zei: *Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen?* (Jeremia 17:9)

Welk hart? Het hart van een ander? Nee hun *eigen* hart!

Dat hart, dat arglistige, dat bedrieglijke hart, daar hebben ze iets van leren kennen.

Ze weten, zoals zondag 23 dat zegt, dat ze *tot alle boosheid geneigd* zijn (HC 23, 60).

En dus krijgen ze het druk met... een *ander*? Nee, met *zichzelf*!

Hoe anders is het bij de hypocrieten, bij degenen die zichzelf en anderen bedriegen.

Een bedrieger heeft een *hekel* aan zelfonderzoek. Die onderzoekt en beoordeelt (en veroordeelt) hooguit andere mensen. Graag zelfs.

Het zijn de ongelovigen en hypocrieten die het meest te zuchten onder de avondmaalgang van anderen. Ik zeg het nog een keer: Het zijn de ongelovigen en hypocrieten die het meest te zuchten onder de avondmaalgang van anderen. Als zij om zich heen kijken, dan zien ze overal voorbeelden van zelfbedrog, maar op zichzelf letten ze niet. Ze zeggen: Die lijkt op Kain, dat lijkt Saul wel, hij lijkt op Bileam, hij heeft wel wat weg van Achab. Dat

stel lijkt sprekend op Ananias en Saffira. Hij lijkt op Simon de Tovenaar, dat lijkt Demas wel, dat Felix en hij ziet eruit als een echte Agrippa.

Maar, en nu moet *u zelf* voor de spiegel gaan staan en *eerlijk zijn!*

Een bedrieger, een huichelaar slaat *nooit de blik naar binnen*.

Hebt u ooit naar binnen gekeken, naar uw *eigen* zondige hart?

Hebt u ooit erkend: Ik (nee, niet al die anderen in de eerste plaats, maar), *ik ben Uw gramschap dubbel waardig*.

Hebt u ooit gezucht zoals de tollenaar: *o God, wees mij! zondaar genadig?* (Lukas 18:13)

Waar moet je mee bezig zijn, deze week van voorbereiding? Met wie? Met *jezelf*.

U zegt: ‘Maar, ik heb een hekel aan het onderzoeken van mezelf, aan dat analyseren van mijn hart, aan het graven in mijn binnenste.’

Dat is een slecht teken. Er is er hier maar één die niet mee lijkt te doen in dat koor van bezorgd vragen ‘Ik toch niet, Heere?’, en dat is... Judas, de verrader.

Stop met die weerstand, met dat verzet tegen zelfonderzoek. En plaats uzelf eerlijk voor de spiegel. Ons Avondmaalsformulier zegt toch: *Ten eerste bedenke een iegelijk bij zichzelf zijn (eigen!) zonden en vervloeking, opdat hij zichzelf (!) mishage en zichzelf (!) voor God verootmoedige?*

En in die ene regel wordt met twee dingen afgerekend.

1. In de eerste plaats met het *overslaan* van het zelfonderzoek. Een *ieder* doe onderzoek in zijn eigen hart en leven.

2. En in de tweede plaats met het onderzoeken van een *ander*: onderzoek uw *eigen* hart. De oprechte heeft het niet druk met het beoordelen van anderen, maar wel met het onderzoeken van zijn eigen hart.

Dit is de toets voor de echte, oprechte zelfkennis: Waar, *bij wie zoekt u de verrader?*

Zoekt u die buiten de kerk? Zoekt u die in de bank, bij de mensen die niet aangaan? Zoekt u die bij de mensen die wel aangaan, maar die (volgens u) niet mogen aangaan? Zoekt u die bij degene die naast u aan de tafel zit? Of *zoekt u die bij uzelf?*

In dat laatste geval zegt u met een zucht: ‘Heere, U kent mijn hart. U weet wat hier van binnen leeft. Mijn binnenste ligt voor U, Alwetende, open. Want U doorgrondt en kent mij (Psalm 139:1).

Wat kan er daarom(!) in het hart van Gods kinderen veel zorg en vrees zijn. *Juist in hun hart*.

Schijngelovigen, huichelaars vrezen niet. Ze onderzoeken zichzelf niet. En dus zien ze ook niets, dat hen zorgen baart.

De waarschuwing van Amos geldt u: *Wee de gerusten te Sion, en de zekeren op de berg van Samaria!* (Amos 6:1a).

Wat kan er in het hart van Gods kinderen veel zorg en vrees zijn. *Juist in hun hart*.

Want zij zien en weten: mijn hart is zo slecht, mijn leven is zo verzondigd. Alles klaagt me aan. Ze moeten het eerlijk belijden: *Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan*,

dat kwaad is in Uw ogen; opdat U rechtvaardig zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten (Psalm 51:4).

Nee (zo zeggen ze), zonder de Heere kan ik niet verder. Mijn hart roept om verzoening. Mijn binnenste hongert en dorst naar Christus. Hij is me zo dierbaar, zo kostbaar en onmisbaar, ja, Hij is alles voor me geworden. En dus zeg ik met de dichter van Psalm 27: *Ik zoek de zegen alleen bij U, o Bron van troost en licht!* (Psalm 27:5, ber.)
Maar..., zou het wel waar zijn? Zou het wel echt zijn? Of ben ik een huichelaar? Ben ik de verrader? Straks zal ik openbaar komen als een man of een vrouw zonder bruiloftskleed. Straks kom ik openbaar als een Judas. Straks zal gezegd worden: Vriend, hoe bent u hier binnengekomen?

Waarom zoveel twijfel en vrees in het hart van Gods kinderen?

U zegt: 'Dat is fout, dat is verkeerd! Twijfel is...'

U hebt er helemaal niets van begrepen.

Waarom zoveel twijfel en vrees in het hart van Gods kinderen?

Omdat *zij weten wat leeft in hun hart.*

En daarom zeggen ze: 'Heere, U weet hoe bedrieglijk mijn hart is, U weet hoe ik ben. Doorgrond en ken mijn hart. Kijkt U maar. Kijkt U maar in mijn binnenste, tot in de meest verborgen schuilhoeken van mijn hart. Want U kunt Zich niet vergissen. Zegt U het maar: bedrieg ik me niet? Beeld ik het me allemaal niet in? Is het niet alleen maar opvoeding? Heb ik wel echt een bruiloftskleed? Heb ik wel het kleed van Uw heil en de mantel van Uw gerechtigheid van U gekregen?' (Jesaja 61:10)

Gods kinderen zijn geen mensen die zich ergeren aan ontdekkende vragen. Ze ergeren zich niet onder de preek, ze ergeren zich niet bij huisbezoek aan scherpe, aan ontdekkende vragen. Ze vragen zelfs om scherper licht, om meer heldere ontdekking door de Heere Zelf. Ze zeggen: 'Heere, U weet toch alle dingen? Zegt U het dan maar eerlijk tegen me!'

De huichelaar twijfelt niet, die onderzoekt zichzelf niet, die zegt: 'Dat is helemaal niet nodig, al dat ziekelijke gegraaf in jezelf.'

Maar de oprechte Godzoekers zeggen: 'Heere, ben ik het? Ik ben het toch niet, Heere?'

Ze zeggen: 'Heere, kijkt U toch in mijn hart! Er is zoveel zonde, mijn liefde is zo weinig, mijn bidden is zo koud. Doorgrond mijn hart, schijnt U maar met Uw ontdekkende licht in mijn hart.'

Dit is een kenmerk van oprechtheid: het hart van de oprechten zingt: *Heere, beproef vrij, van omhoog, mijn hart, dat voor Uw oog, Alwetende, steeds open ligt. Doorzoek mij, toets mijn gangen, doorgrond al mijn verlangen en stel mijn oogmerk in de dag* (Psalm 26:2, ber.).

In Johannes 3 geeft de Heere Jezus Zelf een scherpe typering van zelfbedrog, als Hij zegt: *Want een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden. Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn* (Johannes 3:20-21).

Laat ik ze ook zo tegenover elkaar zetten, die twee: een *huichelaar* en een *kind van God*.

Een huichelaar *kruipt weg* voor ontdekkend licht, die *haat* het licht. Een huichelaar koestert in stille rust de tevredenheid van zijn hart en zegt: ‘Kijk, Heere, wat ik allemaal bezit!’ Hij zegt nog liever: ‘Kijk, mensen, wat ik allemaal gekregen heb. Kijk, dit heb ik allemaal: mijn liefde, mijn ijver, mijn vrijmoedige getuigenis, mijn blijdschap...’

En nu daartegenover een kind van God. Gods kinderen kruipen niet weg. *Ze komen tevoorschijn*, in het licht, in het ontdekkende licht. Ze kruipen er niet voor weg, maar komen juist tevoorschijn. En dan gebeuren er twee dingen.

a. Enerzijds is er de *zucht*, net als bij de discipelen: ‘Heere, kijk toch! Mijn hart is zo doods, zo koud, zo vol van ongeloof en twijfel. Waar is toch mijn liefde en geloof? Ik zie ze niet meer. Bedrieg ik me niet voor de eeuwigheid?’

En de duivel zegt daaroverheen: ‘U ziet het goed, bij een echt kind van God is het echt heel anders dan bij u.’

b. Maar anderzijds is er tot een *troost* ook iets anders. Juist door die weg van zelfonderzoek komen hun werken, komen de vruchten van Gods werk in hun leven openbaar.

En zij, zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot Hem te zeggen: Ben ik het, Heere?

Voordat we verder gaan met ons tweede aandachtspunt zingen we eerst uit Psalm 139:1.

*Niets is, o Oppermajesteit,
Bedekt voor Uw alwetendheid.
Gij kent mij; Gij doorgrondt mijn daân;
Gij weet mijn zitten en mijn staan;
Wat ik beraad', of wil betrachten,
Gij kent van verre mijn gedachten.*

We gaan verder met onze tweede gedachte:

2. Het gesprek van Jezus met Judas

Eén van u zal Mij verraden.

De schok is groot. Johannes schrijft: *Jezus werd ontroerd in de Geest* (Johannes 13:21). Hij is ontzet. Wat een bitter leed, wat een pijn bij de Meester, als hier aan deze paastafel de profetie van Psalm 41 vervuld wordt: *Zelfs de man mijns vredes, op welken ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft de verzenen tegen Mij grotelijks verheven* (Psalm 41:10). Hij zat met Mij aan dezelfde tafel, hij at met Mij...

Eén van u zal Mij verraden. Wie?

Die de hand met Mij in de schotel indoopt, die zal Mij verraden (vers 23).

Op de tafel staat waarschijnlijk een kom, misschien met gepureerd fruit (van dadels, vijgen en rozijnen), waar ze hun eten indopen.

Wie dat met Mij doet.

Nou, probleem opgelost, toch? Wie doet het? Goed kijken!

Wie het doet?

Iedereen...

Dit is niet bedoeld als een directe aanwijzing: allemaal goed kijken, dan zie je wie het is!

Dit is vooral een algemene vaststelling: *het is één van u*, die de maaltijd met Mij deelt.

Die zo nauw met Mij verbonden is, dat hij aan dezelfde tafel met Mij zit te eten.

Zo dichtbij komt Judas: tafelgenoot, avondmaalganger.

Je kan *jezelf* bedriegen, maar je kan ook zo bedriegen, dat je voor het oog van *anderen* doet, alsof je heel intiem met Jezus bent,

Het dringt er bij de discipelen opnieuw op aan om zichzelf ernstig te onderzoeken.

Het is *één van ons*, één van deze tafel, zo dichtbij is het.

Maar het is tegelijkertijd ook één van de laatste waarschuwingen aan het adres van Judas: Judas, weet wat je doet!

Judas is een heel bevoorrecht mens. Hij is een geroepen discipel, een volgeling van Jezus. Hij heeft Zijn wonderen gezien, hij heeft Zijn woorden gehoord. Hij heeft geleefd in de kring van de twaalf apostelen, hij hoort er helemaal bij. Hoewel hij ondertussen als penningmeester wel geld achteroverdrukt voor zichzelf, maar dat weet niemand van de anderen.

In het verleden heeft hij zelfs gepreekt: *Het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen* (Mattheüs 10:7).

Zijn naam is ‘Godlover’, Judas, man uit het dorpje Karioth, Is-karioth.

Wat *heeft* Judas toch met Jezus? Wat *zoekt* Judas toch bij Jezus van Nazareth?

Wat hij zoekt? Eer, rijkdom, geld. Hij zoekt het Koninkrijk. Want Jezus wordt toch koning, Jezus komt toch op de troon? Nou dan, dan komt *hij* ernaast!

Maar hij heeft Jezus niet lief.

Judas is geen uitzondering, Judas is zoals wij van nature allemaal zijn.

In Judas zie je Adam. ‘Ik wil zo graag op de troon!’ Daardoor is Adam diep gevallen. En daarmee heeft hij al zijn nakomelingen meegesleurd in geestelijke dood en diep verderf. Maar er is meer, en dat zie je ook in Judas. Door Adam zijn we ook opstandig, geldgierig, eerzuchtig, minachters van God en doortrapte verraders geworden.

Maar wat is dan eigenlijk het *verschil* tussen de elf andere discipelen en Judas de verrader?

Ja, natuurlijk, er was er maar één een dief.

Maar wilden zij, de andere elf, ook niet groot worden? En hadden zij, de elf anderen, er dan *wel* oog voor, voor Wie Jezus was en voor de bedoeling waarmee Hij gekomen was? Hadden zij dan *wel* oog voor de noodzaak van Zijn aanstaande lijden en sterven?

Zei Petrus kortgeleden niet: *Heere, wees U genadig! dit zal U geenszins geschieden*

(Mattheüs 16:22) En zei de Heere Jezus toen niet: *Ga weg achter Mij, satanas! U bent*

Mij een aanstoot, want u verzint niet de dingen, die Gods zijn, maar die der mensen zijn (Mattheüs 16:23)?

Ook zij wilden groot worden. Want twistten zij rond deze tijd ook niet over het feit wie van hen de meeste was (Lukas 22:20)?

En toch was er wel verschil. Er was iets wat Judas niet kende, wat Judas niet had: *Liefde tot de Meester.*

Zo kan het nog zijn in het leven van Godzoekende zondaars. Er kan zoveel blindheid zijn wat betreft de weg die de Heere Jezus moest gaan. We kunnen zo denken bij onszelf: het gaat goed, we gaan van kracht tot kracht steeds voort! Terwijl we er geen oog voor hebben, dat er voldaan moet worden aan Gods recht, vanwege de grootte en de zwaarte van onze schuld. Terwijl we er geen oog voor hebben, dat wij zelf alles van onszelf kwijt moeten raken, omdat het alleen maar goed kan komen tussen God en ons om Christus' wil, omdat Hij wilde staan in de plaats van zulke doodschuldige zondaars. En dat betekent (maar wat kan mijn hart zich daartegen verzetten): *ik moet alles van mezelf kwijt!*

Dat laatste valt Judas steeds zwaarder. Hij wil groter worden, hij wil meer worden, hij wil rijker worden.

Maar nu: Geen eer? Geen roem? Alleen maar bukken en buigen? Alleen maar schuld belijden en om genade bidden? En dan een Meester die ook nog gaat sterven aan het kruis, in plaats van dat Hij Koning wordt?

Zodra Judas dat doorkrijgt, gaat meer en meer blijken, dat de liefde van God in zijn hart niet is uitgestort (Romeinen 5:5).

Uiterlijk is hij wel een discipel in een mooi kleed, maar op de bodem van zijn hart leeft geen liefde, maar haat. Op de bodem van zijn hart regeert geestelijke dood en vijandschap.

Wat het *doel* is van voorbereiding voor het Heilig Avondmaal?

Dat we onszelf onderzoeken voor Gods alwetende aangezicht, opdat wij weten zouden *wat er leeft op de bodem van ons hart*: aangevochten liefde of bittere haat.

Nog een laatste poging doet Judas, om niet door de mand te vallen.

Om de verdenking te ontgaan en de angstige stilte te doorbreken, komt hij achteraan met een vraag, die precies hetzelfde lijkt, maar toch anders klinkt. En bovendien, hij is er wel erg laat mee: *Ben ik het, Rabbi?* (niet Heere, maar: Rabbi)? (vers 25)

Als *u* in uw hart ontmaskerd dreigt te worden, doe dan alstublieft niet wat Judas doet. Trek geen vroom gezicht en probeer niet te zeggen wat anderen ook zeggen, om toch weer een goede indruk te maken. Maar *buig en belijd uw schuld.*

Het antwoord van de Heere Jezus aan het adres van Judas is helder: *U hebt het gezegd* (25), u bent het.

En... hij *vlucht* weg, in het donker van de nacht.

Was hij maar gebleven! Had hij maar schuld bekend! De Meester was zonder twijfel bereid geweest om hem te vergeven.

Hier ziet u een ander verschil tussen een kind van God en een huichelaar. Een bedrieger *gaat weg*. God blikte in zijn hart, en *hij vlucht weg, hij gaat.*

Ondertussen is er niemand van de andere discipelen die het ziet, die het in de gaten heeft. Tot op het laatst is het voor de meesten onbekend gebleven wie de verrader was (zie Johannes 13:26).

Hoe komt dat? Omdat de discipelen zo druk zijn *met hun eigen hart*. Ze zoeken Judas niet bij Judas, maar ze zoeken de bedrieger bij zichzelf.

Gemeente, we hebben gezien het gesprek tussen de Heere Jezus en Zijn discipelen, tussen de Heere Jezus en Judas, en nu als laatste: de **toepassing**.

En zij, zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot Hem te zeggen: Ben ik het, Heere? (vers 22)

Het is een vraag vol van bezorgdheid en vrees.

Waar moet u (in deze week van voorbereiding) heen met die vraag, met die twijfel, met die angst?

U, die al jaren aangaat? U, die zo worstelt met de vraag: Zou het ook voor mij zijn?

Ben ik het Heere? Waar moet u heen met die vraag?

Naar de Heere Zelf. Na de alwetende God. ‘Ben ik het Heere? U kent mijn hart, U weet wie ik ben. Heere, zegt U het Zelf maar: ligt er op de bodem van mijn hart liefde? Of haat en zelfbedrog? Ik heb zo’n bedrieglijk hart! Heere, U weet toch alle dingen? Kijkt U maar in mijn hart. Ik schuw Uw licht niet.’

‘Graaft U maar in mijn hart. Daar ligt zoveel zonde, daar is zoveel schuld. Dat weet U toch? Maar graaft U maar dieper. Op de bodem van mijn hart, zo bedolven onder alles, ligt daar niet iets *van U*? Nee, niet iets van *mijn* liefde voor U, maar van *Uw* onbegrijpelijke liefde voor mij?’

‘U weet toch, Heere, van mijn droefheid over de zonde? Van mijn verdriet dat ik u niet dien, zoals U zo waard bent om gediend te worden? U weet toch van mijn honger naar U? Dat U alles voor me bent, dat U zo onmisbaar bent voor mijn schuldige hart? Heere, U weet dat ik U liefheb. En dat komt bij U vandaan.’

Nooit zal een bedrieger zich zo voor Gods alwetend oog plaatsen.

Want u weet het: *u wordt doorzien*. En op de bodem van uw hart ligt niets anders dan liefde tot uzelf.

Ben ik het Heere? Waar moet u heen met die vraag?

In de tweede plaats naar het Woord van God. Leg deze week uw hart naast het Woord. En naast het formulier voor het Heilig Avondmaal. Dat moet u deze week eens rustig voor uzelf goed lezen en uw hart daarnaast leggen.

In de Bijbel en in het formulier vindt u de kenmerken van oprecht geloof: *hartelijke droefheid naar God over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid van Christus, een haten en vlieden van de zonde, en het kinderlijk en ootmoedig vrezen van de Heere*.

Het formulier voor het avondmaal zegt het zo: wij bekennen dat wij midden in de dood liggen. Is dat uw belijdenis? Maar we zoeken het leven buiten onszelf.

Ben ik het Heere? Waar moet u heen met die vraag?

U mag in de derde plaats het voorbeeld van de discipelen volgen. Zij gingen naar hun Meester en stelden die vraag aan hem: *Ik toch niet, Heere?*

Met uw angstige bezorgdheid en twijfel moet u bij Hem zijn.

Er is, kinderen van God, maar één weg, één manier om verlost te worden van al die vragen, van die bange vrees en aanvechting (ben ik de man of de vrouw zonder bruiloftskleed?), en dat is deze weg: *vluchten tot Christus*. Zeggen met de dichter van Psalm 35: *Vertrouwt mijn ziel in haar gewezen, en zeg haar: Ik ben uw heil alleen* (Psalm 35:1, ber.)

Ze gingen met hun vrees en twijfel tot de Meester: *Ben ik het, Heere? Ik toch niet, Heere!* Is daarmee direct al hun twijfel weggenomen?

Nee. Want het enige dat de Heere Jezus zegt is: Het is één van u, die met Mij in de schotel indoopt (vers 23).

Ze komen met een vraag tot Hem en Hij gebruikt hun vraag om hun zelfkennis verder te verdiepen. Door geen antwoord te geven.

U, die direct uw eigen antwoord paraat hebt, u hebt meer reden tot zorg, dan diegenen die roepen (in al hun zorg en nood en twijfel), maar nog geen antwoord krijgen.

Ondertussen schittert hier *de liefde en de bereidwilligheid van de Meester*, om de weg van het lijden te gaan. Juist voor hen die zo blind zijn in 's hemels wegen.

Alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde (Johannes 13:1).

Hoe komt het dat er toch verschil is, tussen deze elf discipelen en Judas, de verrader? Ze waren van nature toch gelijk?

Dat komt omdat *God verschil gemaakt heeft*. God maakte verschil, God maakte onderscheid, waar het niet was. Dat kwam van Hem. Eenzijdige, Goddelijke liefde van welbehagen knoopte een onverbreekelijke band, niet met Judas, maar wel met de elf andere discipelen. Omdat Hij *de Zijnen liefhad*. Geen zonde, geen twijfel, geen ongeloof kon die band met Christus verbreken, de band die door *Hem Zelf* gelegd was.

Wilt u voor de komende week een onbedrieglijk kenmerk van het werk van God in het hart? Het is *deze band*.

Geen knoop die uzelf geknoopt hebt door eigen keuze of eigen beslissing, maar een wonderlijke band, door Hem Zelf gelegd.

Ontdekt aan de schuld van mijn hart, aan mijn hemelhoge schuld. Door het werk van de Heilige Geest verslagen in het hart, alles kwijtgeraakt. Ik wilde dat niet, ik verzette me daartegen, maar het moest. En toen werd Hij voor mij, arme zondaar, zo kostbaar, zo onmisbaar.

Ja, want de Vriend van tollenaars en zondaars (zoals Zijn vijanden Hem noemden) is alleen kostbaar in de ogen van mensen die doorleven dat ze *zelf* een tollenaar, een zondaar zijn.

Hij die de vloek droeg, is alleen kostbaar in de ogen van degenen die doorleven, dat de vloek naar recht op *hun* leven rust (Galaten 3:10).

Is er in uw leven *een band met de Zaligmaker* gelegd? Omdat Hij Zelf in de nacht van uw tollenaarsbestaan Zijn licht liet schijnen op Zijn gewilligheid om te staan in de plaats van zo'n mens? *Ik voor u, daar u anders de eeuwige dood had moeten sterven?*

Dan kan het niet anders, dan is de zonde u een bittere droefheid geworden. Dan is deze Christus alles voor u, dan dorst uw hart naar Hem. En dan hebt u in uw hart en leven een diepe afkeer van de zonde.

En dat zij nu precies de drie zaken die het formulier voor het Heilig Avondmaal noemt.

Misschien zegt u: ‘Ja, die band is er. Dat durf ik niet te ontkennen: Heere, u weet alle dingen.’

Pas dan op. Satan laat Judas nu even met rust, hij kan rustig zijn gang gaan. Maar de duivel richt zich nu met volle kracht op de discipelen. We zien het in het vervolg. Ze verloochenen hun Meester, Petrus vloekt Hem en Thomas weigert Zijn woorden te geloven.

U die God zoekt, u die God vreest, de satan zal u (ook in deze komende week van voorbereiding) proberen te ziften als de tarwe.

Zelfbedrog zal hij belonen met rust en vrede. Maar hij zal niet kunnen verdragen dat een hongerige en dorstige ziel, die zonder Christus niet leven kan, naar het Heilig Avondmaal komt.

De satan begeert u te ziften als de tarwe, maar de Heere Jezus heeft gezegd (en dat mag u tot troost zijn): *Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude* (Lukas 22:31-32).

Zeg dan maar, in alle strijd en aanvechting, met Petrus: *Heere, U weet alle dingen* (Johannes 21:17).

En: *Heere, tot wie zullen wij anders heengaan? U hebt de woorden des eeuwigen levens* (Johannes 6:68).

Amen.

Slotzang Psalm 35:1

Twist met mijn twisters, Hemelheer;
Ga mijn bestrijd'ren toch te keer;
Wil spies, rondas en schild gebruiken,
Om hun gevreesd geweld te fnuiken;
Belet hun d' optocht, treed vooruit;
Zo worden z' in hun loop gestuit.
Vertroost mijn ziel in haar gewezen,
En zeg haar "k Ben uw heil alleen".